

**Uchwała nr XLI/231/10
Rady Gminy w Kadzidle
z dnia 16 marca 2010 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Tatarzy

Na podstawie art. 6 i 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Tatarzy przyjęty Uchwałą Zebrania Wiejskiego Mieszkańców Sołectwa Tatarzy, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Płoski

**Załącznik do uchwały nr XLI/231/10
Rady Gminy w Kadzidle
z dnia 16 marca 2010 r.**

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
TATARY**

SPIS TREŚCI

I. CEL I ZAKRES FUNKCJONOWANIA PLANU	3.
II. SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA WSI I GŁÓWNE KIERUNKI JEJ ROZWOJU	3.
2.1. Ogólna charakterystyka miejscowości	3.
2.2. Infrastruktura techniczna i społeczna	9.
2.3. Stopień aktywności społeczeństwa	11.
III. ANALIZA SWOT ORAZ WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	12
3.1. Mocne i słabe strony wsi oraz szanse i zagrożenia jej rozwoju	12
3.2. Wizja dynamicznego rozwoju wsi	17.
3.3. Realizacja zadań i projektów	19.
3.4. Opis przedsięwzięcia	21.
IV. ZARZĄDZANIE I PROMOCJA PROJEKTU PN. PRZEBUDOWA BUDYNKU ZLEWNI MLEKA W TATARACH Z ADAPTACJĄ NA ŚWIETLICĘ WIEJSKĄ	24
V. PROMOCJA PLANU ORAZ SYSTEM JEGO WDRAŻANIA	25

I. CEL I ZAKRES FUNKCJONOWANIA PLANU

Plan Odnowy Miejscowości Tatary jest strategicznym dokumentem opracowanym dla tej miejscowości na lata 2010 - 2020.

W dokumencie uwzględniono założenia przestrzennego zagospodarowania wsi, w tym przeznaczenia terenów i planowanych inwestycji infrastrukturalnych wynikające głównie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kadzidło. Plan zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Kadzidło, w tym również dla msc. Tatary jest w trakcie opracowywania.

Niniejszy Plan zawiera charakterystykę miejscowości oraz wypracowaną przez mieszkańców wizję jej rozwoju. Określa niezbędne do realizacji zadania zmierzające poprawy atrakcyjności wsi – jej odnowy.

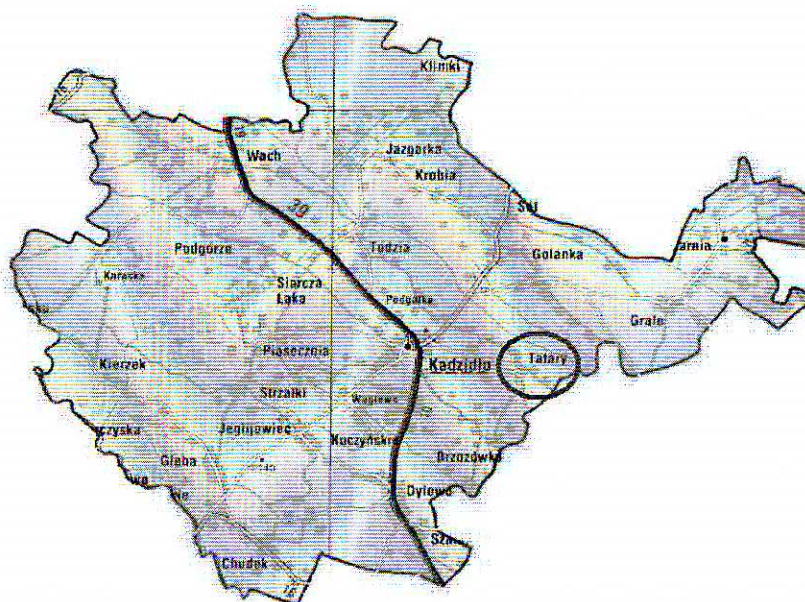
Zawiera opis przedsięwzięć planowanych do realizacji do roku 2020 ze środków własnych, środków Unii Europejskiej, budżetu państwa i innych.

II. SYTUACJA SPOŁECZNO – EKONOMICZNA WSI I GŁÓWNE KIERUNKI JEJ ROZWOJU

2.1. Ogólna charakterystyka miejscowości

Tatary – to pięknie położona kurpiowska wieś o powierzchni 610 ha. Jest jedną z 24 wsi gminy Kadzidło i jednocześnie sołectwem. Od siedziby Gminy – Kadzidla oddalona jest zaledwie o 2 km.

Miejscowość reprezentuje sołtys oraz 3 osobowa rada sołecka. Wieś zamieszkuje 287 osoby (stan na dzień 31.12.2009r.).

Usytuowanie miejscowości na tle Gminy Kadzidło

Trudno ustalić, kiedy wieś powstała, z dostępnych źródeł wynika, że w 1740 roku, kiedy wybudowano kościół w Kadzidle, Tatarzy istnieli i wówczas zostały włączone do parafii Kadzidło.

W roku 1817 Tatarzy zamieszkiwało 169 osób, z tego 94 mężczyzn i 75 kobiet. Na dzień 30 września 1921 Tatarzy należące do Gminy Nasiadki liczyły 256 osób, z tego 130 mężczyzn i 126 kobiet, z tego 247 mieszkańców uznawało się za wierzących, 9 osób było wyznania innego niż chrześcijańskie.

Pochodzenie nazwy wsi nie jest znane. Mieszkańcy powtarzają, że osiedlili się tu trzej żołnierze armii carskiej, Tatarzy z pochodzenia: Jurgis, Cezariusz i Banachow. Inni podają, iż nazwa pochodzi od osiedlonych tu jeńców tatarskich. Etnograf Adam Chętnik wspominał, że w okresie międzywojennym w Tatarach spotykał mieszkańców o mongoloidalnych rysach twarzy.

Tatarzy są jednym z najważniejszych ośrodków twórczości ludowej na Kurpiach.

Wieś składa się z kolonii: Biele, Krawcowe (mieszkał tu słynny krawiec Brzozowy), Morgi, Naddawy (w XIX w. gospodarze posiadający słabsze ziemie tu dostali dodatkowe pola), Stara Wieś i Wydmusy (na wydmach).

W 1888 r. Konstanty Konopka postawił przy wjeździe do wsi od strony Kadzidla kuty krzyż. Odwdzieczył się w ten sposób Bogu za narodziny upragnionego syna, któremu nadał imię Konstanty. Syn tego Konstantego, Stanisław, również zapisał się w pamięci mieszkańców , a nawet Kurpiów z sąsiednich wsi. Sławę przyniósł mu oryginalny fach, którego sam nauczył się po II wojnie światowej. Otóż, Stanisław Konopka pojechał na targ, aby kupić konia. A przyjechał z... zestawem dentystycznym. Domorosły dentysta z Tatar przynosił ulgę wielu Kurpiom, przez wiele lat wrywając im zęby. Ale leczyć nie próbował. Działo się to przed zorganizowaniem służby zdrowia w Puszczy Zielonej.

Inny metalowy krzyż, z wrytą na cokole datą 1891, stoi w Starej Wsi. Położenie krzyża z dala od drogi przypomina jej dawny przebieg. Najnowszym dziełem jest kapliczka św. Rocha z 2008 r.

Przed II wojną światową we wsi mieszkali mariawici. Niektórzy pozostali mariawitami jeszcze po wojnie, po rozwiązaniu jedynej na Kurpiach parafii. Kościół starokatolicki mariawitów stał w sąsiednim Długim Kącie, później w Brzozówce.

W Tatarach były dwa cmentarze z okresu II wojny światowej. Jeden znajdował się w centrum Starej Wsi. Przypomina o nim krzyż, a wcześniej stała tu kapliczka. Drugi cmentarz położony był w środku lasu w kolonii Wydmusy. Spoczywające tu ciała kilkunastu niemieckich żołnierzy w połowie lat 90.XX w. ekshumowano i pogrzebano w Niemczech. Pamiątką po tym cmentarzu jest betonowy krzyż.

Po wojnie Tatarzy zasłynęły prowadzeniem bardzo aktywnego Klubu Młodego Rolnika, który propagował m.in. czytelnictwo i nowoczesne sposoby produkcji rolnej. Klub był jedną z najprężniej działających wiejskich placówek szkoleniowo-kulturalnych w ówczesnym województwie warszawskim.

Badania geologiczne przeprowadzone w dolinie rzeki Rozogi w okolicy Tatar wykazały obecność okruchów bursztynu, jednak nie są wydobywane.

Podkaszubińskie Tatarzy dały światu wielu artystów i twórców ludowych. Szczególnie utalentowana jest rodzina Konopków. Z niej wywodzą się: Wiesława Bogdańska, Maria Chrostek, Janina Jaksina, Czesława Marchewka, Stanisława Niedźwiecka, Aleksandra Oślicka i Marianna Posim oraz Konopkowie – Bronisława, Czesława, Konstanty, Stanisław, Stefania i Tadeusz. Z innych rodzin pochodzą: Antonina Brzozowa, Stanisław Chrostek, Janina Cichocka, Zofia Gadomska, Henryk Gadomski i Halina Pajka.

W Tatarach urodziła się Czesława Konopka (1925-1993), najbardziej znana kurpiowska artystka ludowa. Nazywana była ambasadorem kultury kurpiowskiej, Pierwszą Damą Wycinanki Polskiej. Konopka założyła i stanęła na czele kurpiowskiego oddziału Stowarzyszenia Twórców Ludowych (STL), była też wiceprzewodniczącą Zarządu Głównego STL. Była jednym z twórców Izby Kurpiowskiej w Kadzidle. Zasłynęła w 1949 r. wygrywając w konkursie Ministerstwa Kultury i Sztuki na wnętrze chaty kurpiowskiej. Wnętrze to urządziła w rodzinnym domu w Tatarach. Dom był chętnie odwiedzany przez wycieczki. W 1969 r. dom ten spłonął.

Czesława Konopka popularyzowała kulturę kurpiowską na całym świecie, uczyła zdobienia izb, strzyżenia wycinanek, lepienia figurek z ciasta, haftowania, koronkarstwa, robienia bukietów i kierców.

Henryk Gadomski (ur. w 1939 r. w Tatarach) jest współzałożycielem Związku Kurpiów i Ostrołęckiego Towarzystwa Muzycznego, jest założycielem i kierownikiem Ostrołęckiego Chóru Nauczycielskiego i chóru Cantilena przy II LO w Ostrołęce.

Komponuje muzykę i opracowuje melodie na chór, publikuje artykuły dotyczące muzyki.

Wieś charakteryzuje się zabudową zwartą , przeważa tu budownictwo murowane.

Sytuację demograficzną wsi na przełomie ostatnich lat przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba mieszkańców
1999	259
2000	259
2001	264
2002	263
2003	273
2004	272
2005	272
2006	275
2007	274
2008	283
2009	287

(dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy w Kadzidle)

Jak wynika z przedstawionej tabeli z każdym rokiem liczba mieszkańców ulega niewielkim zmianom. Miejscowość charakteryzuje korzystna struktura wiekowa. Zdecydowaną większość stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym i młodszy, co obrazuje poniższa tabela.

Przedział wiekowy	Liczba mieszkańców
0 – 18 lat	96 mężczyźni 50 kobiety 46
wiek produkcyjny	155
19-65 lat	mężczyźni 79
19-60 lat	kobiety 76
wiek poprodukcyjny	36
powyżej 65 lat	mężczyźni 14
powyżej 60 lat	kobiety 22

(dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy w Kadzidle na dzień 31 grudnia 2009 r.)

Mieszkańcy wsi to przede wszystkim rolnicy. Ich głównym źródłem utrzymania jest praca w rolnictwie. Funkcjonuje 56 indywidualnych gospodarstw rolnych, które charakteryzują się dużym pogłowiem bydła mlecznego. Tatary są zdecydowanym liderem produkcji dobrej jakości mleka. Zdecydowaną większość – 40 - stanowią duże gospodarstwa rolne (powyżej 7 ha) .

Niewielka grupa ludności pracuje poza rolnictwem. Występuje tu, podobnie jak w całej gminie wysoka stopa bezrobocia i dlatego też znaczna część mieszkańców znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, co zmusza ich do korzystania z pomocy społecznej.

W miejscowości funkcjonuje jeden sklep spożywczo – przemysłowy. Poza tym mieszkańcy zaopatrują się w miejscowości Kadzidło – siedzibie Gminy, w której występuje największe w gminie skupisko punktów handlowych i usługowych. Ułatwia

im to dobre połączenie komunikacyjne z Kadzidłem. Połączenie z Ostrołęką – siedzibą Powiatu jest również dla mieszkańców dogodne.

Analiza organizacji i stowarzyszeń mieszkańców

Nazwa organizacji	Tak	Nie
Kółka Różańcowe	x	
Ochotnicza Straż Pożarna		x
Koło Gospodyń Wiejskich		x
Inne		x

Nieruchomości położone na terenie wsi pełniące funkcje społeczno-kulturalne, sportowe, kultu religijnego.

Nazwa	Tak	Nie
Budynek po zlewni mleka wykorzystywany jako świetlica wiejska – do remontu	x	
Boisko sportowe – do remontu	x	
Miejsce kultu religijnego – przydrożne kapliczki	x	

2.2. Infrastruktura techniczna i społeczna

Zabudowania wsi Tatary położone są wzdłuż drogi powiatowej Kadzidło – Długi Kąt oraz drogi gminnej Tatary kol. Morgi.

Na terenie miejscowości znajdują się jeszcze dwie drogi o statusie gminnych : Tatary-Brzozówka i Tatary – Długi Kąt.

Zarówno droga powiatowa i droga gminna przebiegająca przez kolonię Morgi posiadają nawierzchnię bitumiczną. Droga gminna łącząca wieś Tatary z Brzozówką

posiada nawierzchnię żwirową, natomiast droga w kierunku miejscowości Długi Kąt jest drogą gruntową służącą jako dojazd do użytków rolnych.

Dojazd do obszarów użytków zielonych rozciągających się po drugiej stronie rzeki Rozogi zapewniają dwa mosty. Jeden o konstrukcji betonowej, natomiast drugi o konstrukcji stalowej został wykonany przez mieszkańców Tatar.

Miejscowość Tatar, jest zwodociągowana. Długość sieci wynosi 10,1 km, liczba przyłączy 54 szt.

W 2007 r. wykonana została w miejscowości jedna oczyszczalnia przydomowa. Pozostałe gospodarstwa domowe gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych, brakuje zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

W Tatarach, podobnie jak w całej gminie dostrzega się też problem związany z gospodarką odpadami. Do 2004 roku na terenie wsi funkcjonował wiejski punkt gromadzenia odpadów. Obecnie mieszkańcy gromadzą śmieci w pojemnikach, które cyklicznie są odbierane przez 4 firmy zajmujące się zbiórką i wywozem odpadów komunalnych. Na dzień 31 grudnia 2009 r. 44 gospodarstwa domowe były wyposażone w pojemniki do zbiórki odpadów komunalnych. Ułatwieniem dla mieszkańców jest uruchomiony przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp.z.o.o. Punkt Gromadzenia Odpadów w Kadzidle, gdzie można dostarczać odpady wielkogabarytowe, gruz, stłuczkę szklaną, sprzęt elektryczny i elektroniczny, makulaturę, tworzywo sztuczne. Odpady te z określoną częstotliwością są wywożone do zakładów recyklingu i utylizacji.

Oświetlenie uliczne jest w stosunkowo dobrym stanie technicznym. Zamontowane w miejscowości nowe energooszczędne lampy przyczyniają się do ograniczenia zużycia energii elektrycznej.

Dzieci uczęszczają do szkoły podstawowej i gimnazjum w Kadzidle, gdzie dowożone są autobusami szkolnymi. Po ukończeniu gimnazjum mogą kontynuować naukę na terenie gminy. Taką możliwość daje im Zespół Szkół Powiatowych w Kadzidle, który dysponuje bogatą ofertą specjalizacji.

Dogodne położenie wsi, dość duża powierzchnia lasów, łąk – to wszystko powoduje, że wieś jest miejscem bardzo atrakcyjnym. Grunty położone nad rzeką Rozogą są doskonałym miejscem na biwakowanie i wypoczynek.

Mieszkańcy dbają o swoją wieś, zależy im na jej dynamicznym rozwoju. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło wskazuje się na rozwój funkcji rekreacyjnej tej miejscowości. Przyjmuje się również podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój budownictwa letniskowego i zaplecza turystycznego, jak też budowę tras turystyki pieszej, rowerowej i konnej bowiem piękne położenie wsi stwarza możliwość rozwoju turystyki, w tym też powstawanie gospodarstw agroturystycznych. Zgodnie z kierunkami zagospodarowania obszaru wsi wskazanymi w „Studium...” przewiduje się realizację zabudowy usług i rzemiosła, które nie wpływają pogarszająco na środowisko .

2.3. Stopień aktywności społeczeństwa

Mieszkańcy wsi są bardzo aktywni, uczestniczą w życiu społecznym i kulturalnym gminy. Wybudowali sami budynek, który wykorzystywany był przez wiele lat jako zlewnia mleka. Obecnie służy mieszkańcom jako świetlica wiejska. Budynek jest w bardzo złym stanie technicznym i aby właściwie spełniał swoją rolę konieczna jest jego przebudowa. Istnieje też konieczność zagospodarowania terenu wokół budynku. Mieszkańcy uczestniczyli wielokrotnie w budowie dróg asfaltowych i żwirowych. Wkład ten finansowy lub w postaci pracy własnej wyróżnia miejscowość na tle innych. Mieszkańcy wybudowali sami most na rzece Rozodze, który służy rolnikom nie tylko tej miejscowości, ale i innym, których użytki rolne położone są przy rzece.

Ogromne zaangażowanie mieszkańców można było też dostrzec przy renowacji kościoła w Kadzidle, jak również innych obiektów sakralnych w parafii Kadzidło, do której należą mieszkańcy Tatarów . Włączyli się w to dzieło poprzez własną pracę jak też wkład finansowy. Mieszkańcy uczestniczą w uroczystościach religijnych w Parafii tj. Boże Ciało, przygotowując corocznie jeden z ołtarzyków procesyjnych. W Święta

Wielkanocne i inne uroczystości kościelne mieszkańcy uczestniczą w procesji w strojach kurpiowskich.

Biorą też udział w imprezach społecznych i integracyjnych np. w Turnieju Wsi organizowanym podczas Niedzieli Kadzidlańskiej, rywalizując w różnych konkurencjach z innymi miejscowościami niejednokrotnie zdobywają nagradzane miejsca. Mieszkańcy pomagają sobie przy pracach polowych, organizują własne, miejscowe uroczystości społeczno – kulturalne.

III. ANALIZA SWOT ORAZ WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

3.1. Mocne i słabe strony wsi oraz szanse i zagrożenia jej rozwoju

Analiza zasobów miejscowości

Lp.	Analiza	Ocena sytuacji
1.	Co wyróżnia miejscowość	<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne środowisko przyrodnicze - bogate tradycje kurpiowskie - dobry stan infrastruktury drogowej - duże, stosunkowo dobre wyposażone gospodarstwa rolne specjalizujące się w produkcji mleka
2.	Jakie pełni funkcje	<ul style="list-style-type: none"> - wieś jest typowo rolnicza - jest miejscem zamieszkania dla 287 osób
3.	Kim są mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> - rdzenna ludność miejscowości - ludność napływowa z dużych miast osiedlająca się na stałe
4.	Co daje mieszkańcom utrzymanie	<ul style="list-style-type: none"> - praca na roli - praca najemna w handlu i usługach głównie w zakładach poza miejscowością
5.	Jak wieś jest zorganizowana	<ul style="list-style-type: none"> - Rada Sołecka - Świetlica wiejska, która z uwagi na stan techniczny, brak ogrzewania bardzo ogranicza

		możliwość częstych spotkań mieszkańców, twórców ludowych, dzieci i młodzieży
6.	Co można zaproponować dzieciom i młodzieży	- boisko zlokalizowane przy świetlicy wiejskiej w bardzo złym stanie technicznym
7.	Jakie obyczaje i tradycje wieś rozwija	- tradycje kurpiowskie - wynikające z przynależności religijnej np. majowe modlitwy i śpiewy przy przydrożnych krzyżach i kapliczkach, regularne modlitwy kół różańcowych
8.	Jak wieś wygląda	- wieś jest zadbana, posesje czyste, dobrze wyposażone gospodarstwa rolne w płyty obornikowe, zbiorniki na gnojowicę. Stan budynków dobra, posesje ogrodzone, zadbane
9.	Jaki jest stan środowiska	- dobry stan środowiska, czyste lasy
10.	Jakie są powiązania komunikacyjne	- miejscowość położona jest przy drodze asfaltowej łączącej Gminę Kadzidło i Gminę Lelis, niedaleka odległość od miejscowości gminnej Kadzidło

Analiza zasobów miejscowości i jej charakterystyka pozwoliły wypracować katalog jej mocnych i słabych stron oraz potencjalne szanse i zagrożenia, które mogą mieć wpływ na przyszłość wsi i jej mieszkańców.

- **Mocne i słabe strony sołectwa**

Mocne strony	Słabe strony
Położenie, struktura przestrzenna - korzystne położenie (niedaleka odległość od miejscowości gminnej) - dobre warunki komunikacyjne z ościennymi miejscowościami - dobry stan dróg	Położenie, struktura przestrzenna ---